

ARANYOSVIDÉK.

Torda-Aranyosmegye közigazgatási, közgazdasági, közművelődési, társadalmi és szépirodalmi heti lapja. — Megjelenik minden szombaton

ELŐFIZETÉSI DJ: Egész évre . . . . . 4 frt. (3 korona) Fél évre . . . . . 2 frt. (4 korona) Negyed évre . . . . . 1 frt. (2 korona)		FELELŐS SZERKESZTŐ: Borbély György. A Szerkesztő-bizottság tagjai, és a lap kiadótalálójai: NAGY OLIVÉR, dr. SZENTPÉTERY LAJOS, NAGY ALBERT és BORBÉLY GYÖRGY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kazinczy-utca 7. sz.	Kéziratok nem adtnak vissza. A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők. A pénzküldemények pedig a kiadó hivatalhoz.	HIRDETÉSEK DIJA: Egész oldal . . . . . 20 frt Fél oldal . . . . . 10 frt Egy negyed oldal . . . . . 5 frt Egy mozaik oldal . . . . . 2 frt 50 kr Egy újsághatár oldal . . . . . 1 frt 25 kr Reklamsora . . . . . 20 kr
---	--	---	--	---

Szüret.

Legalább a név meg van még. Szüretnek hívjuk az október 20-ika körüli időszakot; szüreti vakatíót kapnak az iskolás gyermekek, még akkor is majd, mikor az utolsó szőlőtökét is kivágták már a gazdaember, — hogy szobáját melegítse vele.

Bizony a szüretnek nemcsak a nevével maradunk. Maholnap csak emlékeztünk jár el a régi víj szüretre, ezekre, ez igazi magyar mulatságra, zajra, vigalomra s cigány nótájára. A zajos vizagózást könnyen felejtőnk meg, csak ne nehezédnek hegyeink pusztulásával vállainkra oly súlyosan a szegénység. De a mi régen talán csak a pompát emelte, az később életszükségletté vált. s ha ezt is egyiptomi csapásként pusztítja a veszedelm: bús aratása lehet a gazdáknak.

Szomorú látványul tárulnak az utas elé is az ország eddigi gazdag hortermő s most letarolt hegyei. A szőlősgazdák, kik lábok alól elvesztették a talajt, igazodznak s nehezen szoknak az új foglalkozáshoz.

Torda szőlőhegyei nem valának kizárólagos életeszükségei a lakosságnak, mindazonáltal az életmódunk nevezetesen tényezői valának. Most mind kevesebbet, kevesebbet adoznak.

Már a tavaly ilyenkor hasonló czikkünkben felhívtuk a szőlősgazdák figyelmét, hogy gondoskodjanak a pusztuló szőlő helyébe új gyümölcsről, új foglalkozásról, új életmódról. Mert a phloxerától és peronosperától megvert szőlő komplikált betegségének meggyógyítása hasonló a

haladokli utolsó perceinek meghosszabbításához.

Egyre közeledek a végső perc. A hivatalos kimutatás szerint magyarországon az 1892. év végén 2323 községben pusztított a phloxera s 1893. év végén már 2350 község határára. Tehát egy év alatt már 35 új határt lépett át és lepett meg a pusztulás, mely idő alatt nagy erőmegfeszítéssel mindössze egy helyen irtották ki sikerrel a férget.

Ma már vármegyénkben is öt helyt pusztít feltartóztatlanul ez a gonosz bogár: Hadrévon, Ar-Lónán, Egerbegen, Tordán és Mészkon, ha ugyan Keresed és Felvincz is nem-csupán a konstataciók figyelmét kerülte-e ki.

Háládatosan vehetjük tudomásul a földművelésügyi miniszter urnak csak a mult napokban írásban foglalt intézkedését, melyvel vármegyénk szőlőhegyeinek megmentéséről gondoskodik. Megrendeli ugyanis a miniszter Dezső Miklós szőlészeti és borászati felügyelőnek, hogy Torda-Aranyosvármegyében a nagy kártokozó peronospora viticola ellen a permetezés szükségességére és előnyére nézve a szőlőbirtokosokat villágosítsa fel, minthogy itt eddig kevesen alkalmazták ezt a védekezést, s iparkodják odahatni, hogy a permetezés minél szélesebb körben alkalmazásba vessék. A vármegyei közigazgatás ebből kifolyólag épen a tegnapi közgyűlésre vitte az ügyet, hol a miniszter ur rendelkezésének vármegyei szabályrendelettel igyekeznek segítségre lenni, a mint azt a jó ügy meg is kívánja.

Adja az isten, hogy sikeres legyen.

De — mindamellett mi nem vonjuk vissza a tavalyi szavunkat. Sőt ismételtük. Mig egyfelől a betegség gyógyításán fáradozunk, gondoskodjunk másfelől újabb terményeknek jövedelmező forrásáról. Rakjunk helyébe, a pusztulásnak indult szőlő-tövek helyébe és melléje más nemes fajta gyümölcsöt jó korán, mig nem késő. . . . . A nemes alma pl. legalább pótolhatja a szőlőt. Végre ha mégis sikerül megmenteni a leg-nemesebb gyümölcsöt, a szőlőt a pusztulástól, visszalehet cserélni az itt-ott elfoglalt helyet.

E jövőre való gondosságot ajánljuk gazdáink figyelmébe. b. gy.

Gyűjtünk a Kossuth-szoborral!

— a következő könyvekből —

A Tordán felállítandó Kossuth-emlék alapjához fogjuk csatolni azt a pénzt, a mi a következő könyvek araból összegyűjtül:

1. A kolozsvári Athletikai Club II. évkönyve. Szerkesztette Kuskó István. A Club évi története mellett olvasni lehet benne néh. Dr. *Osztó Lajos* elnök beszámolóját, ez beszámolóját s néhai Dr. Felmér Lajos egytanár választását és Borbély György tanár magyarországi gyalogkörüjárású küldött sportleveleit. Ára 1 frt.

2. A K. A. C. III. évkönyve, összeállította Kuskó István. Képes kiadás. Az atletikák képei és verseny eredményei egyenként és csoportokban vannak bemutatva. Könyv Mihály elnöki beszéde s uti emlékek Borbély Györgytől „Kerekpáron Párisig és Turinon át vissza” czimmel. Ára diszkótésben 1 frt.

3. Az *új-szüret* trópusai egybevetve Petőfi hasonlataival írta, Borbély György. Tardáni beiktató. Ára félve 20 kr.

4. *Kossuth-Emléklap*. Kossuth L. születésének 90. évfordulójára szerkesztették: Borbély György tanár és Vajna Ödön 1892. szept. 18. Füzet ár 15 kr.

5. *Gyűjtés* elöljáró Kossuth L. felett, tartotta *Viski Gyula* ev. ref. lelkész Tordán 1894. április 1. Az „Aranyosvidék” külön levonata. Ára 10 kr.

6. *Tordai Emke-Emlékkönyv* 27 képpel. Szerkesztette Borbély György. Torda 1894. jun. 3. Egy füzet ár 1 frt, diszkótésben 2 frt. (Megjegyés. Egyedül ez utóbbi az Emke javára van).

FelSOROLT könyvek megszerzethetők az „Aranyosvidék” kiadóhivatalában Tordán.

A tordai Kossuth-Emlékre addig 437 frt 67 kr gyűjt. össze.

A nyelvez iskolák.

„Megint panasz?” kérhető valaki s ahonnan jó, megint az iskola az? — ugy biza. Szegény iskola be árva vagy te!, elhagyott tégeid mindenki a föld kerekében s Torda-Aranyosvármegyében. S jól tudod hogy nem segít bajodon sem isten, sem ember, mégis panaszol? De tán azt tartod — s igazad lehet, hogy könyöl a szived bűja, ha isten igazában kipanaszolod magadat. Né csak mondjad hát, a mi a sziveden van, ne báná ha senki sem hallgat is rád. S.

Bágyonban az iskola
rágyújt a beszéde: „Én már maholnap üresen maradok, attól félek, így sőt hajt. Tanítóim maholnap kiköltöznek belőlem s elmennek más faluba, más iskolához, hol biztosabb megélhetést remélnek, vagy csak átszédnek ide a szomszéd testvéremhez, ki egyetlen elenséggemnek is nevezhető, a Román Iskola nevű bajtársamhoz. Csak azért, mert

Az „Aranyosvidék tárczája”.

Őszi hangulat.

... Feletem a vándor felhők . . . körülme a hulló lombok . . . a letarolt, hervadt avar: mind, mind *elmúlásról* regél . . .

Oly édes-bús az ősz elegiaja! Megszólja a szívet, megkapja a lelket egy ismeretlen valami, a mely úgy fáj, mégis vágyunk utána: az *elmulás* a sírnak néma éje . . . .

Oh! azok a megölt vágyak . . . azok a porba omlott szép remények úgy intenek a szemföldél alól, hogy lelkeim is — álmonjon ott velők — —

És álmodik: nem hall vásári zajt . . . nem zavarja kiapir kacsi nesz . . . nem háborítja csendje templomát a *családások* kiáltó jaja! . . .

Borúlj rám hervadás bús alkonya! imádom halvány regző sugarad . . . lomb hullató fuvalmad sóhaját . . . tépett gyaloglatnak suttogását . . . hisz lelkeimmel mindannyi oly rokon! együtt pihenni vágy ez is velők . . . *Nívánna* keblén szónai álom! —

Oh! ez az álom oly édes leszen: körülölel a *sok kedves* kalott . . . melyekre itt nem jó feltámadás . . .

Dalt csattog az elnémult csalóagny . . .

pacsiarta szánt fellegetten egen . . . virágok helyén lepkek csáingenek . . . kigyó helyett kis fészket rejt a lomb . . . nem fagy be gyöngyöt szóró patak . . . fehér határy szál a vízek felett . . . e szent mádr: a *hóv embékezet* . . . vihar sirály nem csapja a habot . . . villáma nincs — csak napsgára ég — tündér hazádnak boldog szerelem! . . . .

Oh bár szállhatnék hulló lomb gyánán . . . álmodni: melynek nincsen ébredése . . . meghalni: melyre nincs feltámadás . . . *Nívánna* elpihenve kebleden! . . .

Torda, 1894. okt. 10, *Sos Lajos,*

UTRÓL (IV.)

Delhröbken aug. 31.

Ez a *Delhröck* egy egyszerű köznöves német falu Westfáliában, Paderborn és Münster között, a sima alföldön. Nincs neki semmi nevezetessége, s ha va., arról sem tudok semmit. Ha csak azt nem sítöm rá nevezetességül, hogy 25 napi biziki-utazásunkban oda érkeztiünk meg este fél áradatn, sárosan 2000 kilométer ut után. Csakhogy ezt a geográfusok nem fogadják el nevezetességnek.

Egy ünneplő kezdetének valánk tanui tit, valamint egész utunk az ünneplőgek szakadatlan léczolatán haladt végig. Magyarországon a különféle nyelvű, nemzet-

tégű és vallásu honfitársaink vasárnapjai futótegy nagy ünnepvonába utunkat, mint megannyi láncszem. Németországban a különféle nemzetiség, nyelv és vallás helyett a sok egyet, testület, szövöttek tart ünnepeket halomra; s ha egy hét 8 napból állana, akkor is mindennap ünnepl volna.

Élénkek és nevezetesek a torna- és egyéb sportszövöttek ünnepléi, melyeket rendszeren vasárnap tartanak egy-egy előkelőbb városban, hová a környék városából mind özsze sereglenek az odatarozók. A lövő ünnepléket tartják hétköznapi is; ez aztán fényesebb minden lakodalomnál: fél napig tart a készülődés s a lövömesterek felvirágozott puskákkal járnak kelnek gyalog és lóháton, mint a vőfélyek.

Legáltalánosabb talán és legméltóság-teljesebb a *vetéran, vagy a kiszolgált katonák ünnepléje*. Ez az egész országban minden városban szokások, a mint volt alkalimam mások is egy déli tartományban látni, s most egy északnyugotban. A veterán katonák egyleteinek nemcsak egy-egy város a központja, de úgy látszik egy-egy falu is.

A hol az ünneplőt tartják, ott már a megelőző nap örüsi sürgés forgás van. Az illető központi város, vagy falu lakossága nagy kegyelettel és tisztelettel van az ünneplő, az egylet és az ünneplőt katonák iránt. Már a megelőző rapon sürün fel

Cs. Mike Márton gyógyszerész „Lilium-kenőse,” az egyedüli legbiztosabb szer bőrkiütések (szeptől, májfolt ellen stb) **Kapható a készítőnél Tordán, Fótér.**

Torda-Aranyosvármegye alispánjától.
Sz. 9563—894.

Valamennyi főszolgabíró és városi tancsnak.

Tekintettel arra, miszerint a vármegye területén az utóbbi időben több helyen veszett állatok embereket martak meg, sőt ebből kifolyólag haláloset is fordult elő; indítatva érzem magam, hogy ktcs. zineletet a legszigorubb tanusitom, mely szerint e betegség előjártása a törvények és rendeletek értelmében a legszigorubbán és személyes felelősség terhe mellett intézkedjék — különös tekintettel a kóbor gazdáira, valamint nappal meg nem kötött és utczákon járó ebek kiirtására.

A megmrt egyének bejelentésénél követendő eljárásra néve pedig miután a hatóság különböző képen jár el, utasitom ezimod, hogy a bejelentésnél, a Belügyminiszter uo nagyméltóságának idei márczius hó 1-én 26705. sz. a. kiadott rendelete és az ahhoz csatolt rovatok kimutatás szerint járjon el. Ez övben eddig előfordult veszett vagy veszettségben gyanus eb által megmrt egyénekről jövő hó 10-ig hozzám feutt említett és pontosan kitöltött rovatok kimutatást terjeszsen fel.

Tekintettel továbbá arra, hogy többen utasítást kérek arról, hogy a veszett állatok által megmrt egyének mily eljárás mellett küldöseknek a budapesti Pasteur intézetbe, melékelve küldöm az eljárásra szóló szükséges iratokat.

Torda, 1894. október 10-én

Rédiger alispán.

MAGYARORSZÁG

Teljesen független politikai napilap. Felüls szerkesztő és lapfelfeladnos: HOLLÓ LAJOS dr. orsz. képviselő.

Reggel az ország legtávolabbeső részeiben ismár az olvasó kezében van.

A Magyarország politikai, közgazdasági és társadalmi tudósításával az összes lapokat megelőzi.

A Magyarországból a közönség már kora reggel olvashatja az országváltás tárgyalásait kimertő alakban, az aznapi összes kül- és belföldi eseményeket, kimertő tozsedai tudósításokat stb. stb. A Magyarország eddig is tanjajelölt adta, hogy felfüls határszélaktól küzd az ország függetlenségéért és önállóságáért, és szombe száll minden korrupciótval és közeletlenket minden visszaéléstől meg tisztítani törekszik.

A Magyarország független minden hatalomtól, minden magánérdektől, senkinek alárendelvo nincs s így állapontját nyitlan és egyenesen mondhatja ki bárkivel szemben.

A Magyarország ezen törekvésiben a közönség részéről már eddig is nagy támogatásban részesül s így mint a nyilvánosság és a közérdek organuma folytonosan fejlődve és megerősödvé áll jövőben is a közönség szolgálatára. 3-3.

A „Magyarország” előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 14 frt — kr,

Fél évre . . . . . 7 „ —

Negyed évre . . . . . 3 „ 50

Egy hónapra . . . . . 1 „ 20

Szerkesztőség VIII. ker. Füg. Sándor-utca 2. sz. Kiadóhivatal: IV. ker. Rastóly-utca 2. sz.

Csikai József

jeles czimbalmos, ki huzamosabb időjé Kolozsvárt tartózkodott, jelenti, hogy visszajött szülővárosába, Tordára s

CZIMBALOMLECKÉKET AD.

Ugyszintén vidéki czimbalmok hangolását is elvállalja.

Lakása a főtéren van
Tordán. 1—3

A gazdasági egyesület kertjében különféle fajú téli alma és körte eladó, megrendeléseket elfogad Pethő Miklós gazd. egyll. titkár.

3—3

Eladó

Legoicsóbb jó tüzifafá:
Hántott tölgyfa ölenként csak 9 frt készen hozza szállítva. Rendelhető tordai Spatz Mörinczal Tordán Varga-utca 29 sz. Ugyanott teljesen berendezett farakktár van. Nagyobb mennyiséget jutányosabb áron is ad
1—0 Burger Móricz
Bányabütkki lakos, fa szállító.

Lencse

kitünő jó fővő tisztára szemelt.
Literkupánként 10 kr
Litervékánként 1 frt 60
Meter mázsánként 10 frt

Kapható:

özv. Szabó Jánosnénál
(Tordán — Zöldfa-utca) 1—1

Szépen szedett
kitünő spezielis álló szőlőt

lehet vásárolni a következő fajokból:
Chasselas Napoleon, Muskotály Jenvisalen, Alexander muskotály, Ova regina, Fekete imperiál, Chasselas Vandellon stb. . . .
Vékója 2 frt 50 kr.
Kilója . . . . . 25 kr.

A ki jó álló szőlőt akar télire biztosítani magának, míg el nem fogy, minél előbb jegyeztesse elő

DANIEL JÓZSEFNÉL

(Torda — Nagy-hid utca — bolt helyiség) 3—2

Van szerencsém a tisztelt közönség szives tudomására hozni, miszerint

C. H. OEHMIG

elsőrendű külföldi cég legnagyobb illat- és pipere czikk gyártóval ólonyos összeköttetésbe lépve, a legkitünőbb illat- és pipere czikkeket töle beszereztem és azokat igen olcsón árusítom el; különösen ajánlom:

Anadontól szájvíz és fogpástáját,

mely ódvos fogak tovább romlását megakadályozza és a fagyást megszünteti, a szájjárgót pedig csomóval, a fagyást pedig a fogak tisztántartására és fehérítésére szolgál. áruk 1—1 forint.

Sport szappanok

Diszes emalírozott japáni fém szelencékben ólós és finom gyártmányú glycerin-, pézsmaróssa mandula, szappanokkal megföltve — darabja 18 kr

Ezen kívül számos más kitünő szappan.

Végül legujabb és legfinomabb

Illatszereit:

Magnolia, Walküre, Zephyr, Irisblanc, Camelia, Aubepine, Edelveis (Gyopár), Iolya, Viola, Peau d'Espagne, Gyöngvirág, Heliotrope, Mária hercegnő illatokban.

Teljes tisztelettel

Gajzágó Róbert

3—12 gyógyszerész Tordán.

NAGY ALBERT

vas- és füszerkereskedő a vasemberhez (Tordán)

Ajánlja az idényre megérkezett és nagyválasztéku hajó és takaréék tűzhelyeit honi és franczia főző kemenczeit, reggeli és szalon fütő kályhát a legcsinosabb kivitelben, rendkívül olcsó áron
Kifünő tisztelettel

5—0

Nagy Albert

Aszfalt fedéllemez nagyraktár

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönség szives tudomására hozni, hogy főtéri üzletemet újonnan egy hazai gyártmányú czikkkel,

„aszfalt fedéllemez papir”-ral

láttam el, mely ezikkel nagy mennyiségben tartok raktáron. Midőn építő és épített közönség szives figyelmébe ajánlom zen új hazai gyártmányt, egyuttal megjegyzem, hogy jóval felülmúlja a kátrány papirt, teljesen szagtalan, az árra nézt felülnőn olcsóbb.

Megrendeléseket gyorsan és lelkiismeretesen teljesitek.

Továbbá ajánlom dúsan berendezett FÜSZER NAGYRAKTÁROMAT

szives figyelmébe és pártfogásába.

Torda, 1894. szeptember hó 21.

Kleinhempel József,
a „J. Eszényi” czég tulajdonosa.

Honi iparnak légy híve

COGNAC JPAR
Részvény-Társaság
BUDAPESTI CZÉG
KORONA-COGNAC

gyártmányai orvosi czetokra használtak és a következő egyetemi tanár urak által ajánlatnak:
1—6
Angyán, Kéti, Kézmárszky,
Korányi, Kovács, Müller,
Réczey, Stiller és Tauffer.

Főraktár Tordán:
Mendel Lázár regaléberlő, továbbá
Káracsonyi Lajos, Fiachbart
Károly, Magyarossy Daniel
kereskedőknel.